

KULTUR VERDEN

MIRAKLET I BERLIN

AF MICHAEL KUTTNER

Miraklernes tid er ikke forbi. Det er den forhåbentlig aldrig, men i Berlin optræder de på en måde, som kun kan ske her.

I mandags dumpede en pressemeddelelse fra byens museumsvesen ind ad den elektroniske brevsprække. »Forsvundne værker af »Entartete Kunst« bjerget fra berliner-bombebrokker«, lød overskriften. Og så fulgte en fantastisk historie.

I GODT ET år har man i forbindelse med et metrobyggeri foretaget arkæologiske undersøgelser foran Det Røde Rådhus, så at sige lige uden for borgmesterens vindue. Egentlig var man mest ude efter fund fra middelalderen eller umiddelbart efter. Men i januar blev der, da man med en gravko var på vej ned i de eftertragtede lag, fundet en metalgenstand, der efter nærmere undersøgelse viste sig at være et bronzehoved af en skuespillerinde, skabt af billedhuggeren Edward Scharff. Han var en af de kunstnere, der efter nazisternes magtovertagelse 1933 blev stemplet som abnorm og dekadent - altså entartet.

Forløbne sommer dukkede flere bronze- og terakottaskulpturer op. For et par uger siden blev de foreløbig sidste skatte gravet frem - tre buster af kvinder, hvoraf den ene holder en due, samt potteskår og en endnu ikke identificeret keramikskulptur. Alle, på nær måske den uidentificerede, var kunst, der ikke måtte vises i Det tredje Rige. En af deres skabere omkom i koncentrationslejren. Efter krigen troede man, værkerne var ødelagt.

»I mandags dumpede en pressemeddelelse fra byens museumsvesen ind ad den elektroniske brevsprække. »Forsvundne værker af »Entartete Kunst« bjerget fra berliner-bombebrokker«, lød overskriften. Og så fulgte en fantastisk historie.«

MANDAG EFTERMIDDAG BLEV de præsenteret, støvet af og restaureret, i Neues Museum, ikke langt fra hvor de dukkede frem 65 år efter Anden Verdenskrigs afslutning. I tyske aviser fejres det som - ja, et mirakel. »Reddet kunst«, jublede Der Tagesspiegel på forsiden i går. »Forsvundet i 70 år«, lød det, også på forsiden, i Süddeutsche Zeitung. »I andre europæiske byer støder arkæologer kun undtagelsesvis på lag med objekter

fra det 20. århundrede,« skrev Frankfurter Allgemeine Zeitung. »I Berlin er det næsten reglen: Hvor der end graves i centrum af byen, åbnes den tyske histories pandoraeske.« Men at det nu ligefrem er kunstværker er »overraskende«, siger avisen og minder om, at listen over Entartete Kunst fra 1937 indeholdt mere end 16.000 værker. »Mange af dem anses som tabte. Elleve af dem har jorden i Berlin nu frigivet under eventyrlige omstændigheder. Vor antikke periode, ser man, stikker ikke dybt. Den ligger direkte under fortovet.

Tageszeitung anfører, at der nu venter et interessant spørgsmål om, hvem der i sidste ende skal have værkerne. Juridisk tilhører de staten, altså museet, fordi de blev fundet i jorden, men moralsk kan der være god grund til at give dem tilbage til efterkommerne af de oprindelige ejere. Selv med mirakler er der en dag derpå.

michaelkuttner@yahoo.de

117 centimeter skøn

Den 32-årige norskfødte danser og skuespiller Sigrud Husjord er aktuel i Nyavenys »Guldfeber«, hvor hun spiller både sex-ikon og superhelt. Hun har ikke selv komplekser over sin ringe størrelse - men hun møder tit andres.

Af Trine Munk-Petersen

»Det, jeg elsker ved denne forestilling, er, at jeg netop ikke er med på grund af mit handicap. Det er slet ikke det, min rolle handler om, og på scenen bliver det totalt overset, at jeg er kort af vækst. Jeg er bare med og spiller denne her dejlige kvinde, der ikke er dværg, men bare dejlig.«

Sigrud Kandal Husjord sidder i sin spartansk udstyrede garderobe under Frederiksberg-teatret Nyaveny og sminker sig til rollen som Marilyn Monroe i forestillingen »Guldfeber«, der netop har haft premiere. Hun sidder helt ude på kanten af stolen for at komme så tæt på spejlet som muligt, og benene hænger og dingler et godt stykke over gulvet.

Med sine kun 117 centimeter er Sigrud Husjord selvskrevet til jobbet, når danske teatre har brug for en dværg. Men det er ikke på grund af hendes ringe højde, at hun er castet til rollen i »Guldfeber«, siger Tue Biering, den ene af stykkets instruktører.

»Sigrud er bare en pissehamrende fed performer, og det er helt klart derfor, vi er gået efter hende,« siger han. »Hun fylder så meget på en scene, at jeg vil vædde på, at efter bare 20 sekunder har publikum glemt alt om, at hun er dværg.«

Kontroversielle projekter

Det er ellers ikke, fordi der ikke er fokus på handicap og på i det hele taget at være anderledes i »Guldfeber«. Forestillingen er den seneste i en række kontroversielle projekter, hvor instruktørparret Tue Biering og Jeppe Kristensen har trukket repræsentanter for samfundets mest socialt udsatte grupper - handicappede, prostituerede, fattige og asylansøgere - ind på scenen for at spille sig selv.

Parret kom for alvor på forsiderne i 2008, da de i forestillingen »Pretty Woman« hver aften købte en ny gadeprostitueret til at spille rollen som Vivian Ward fra den po-

Lige fra barndommen har Sigrud Husjord trods sin ringe højde lært at klare sig på lige fod med alle andre - her i sin garderobe på Nyaveny. Foto: Niels Ahlmann Olesen

pulære Hollywood-film. Og i »Guldfeber«, som er en grovkornet, stærkt ironisk burlesque over Charlie Chaplins berømte stumfilm fra 1925, spilles hovedrollen som den fattige vagabond, der søger lykken i Alaskas guldgraverdistrikt, af den multihandicappede Amir Becirovic, som ud over at være både spastisk lammet og ordblind også er muslimsk andengenerationsindvandrer.

»I forestillingen gør vi ekstremt meget ud af Amirs handicap,« siger Tue Biering. »Det gør vi, fordi hele projektet handler om sådan nogle som os selv, nogle velmenende kunstnere, der gerne vil hjælpe verdens stakler, men midt i al vores hjælpsomhed glemmer dem, vi vil hjælpe, og i stedet fastholder dem i at være stakler. For jo mere stakkels, de er, jo bedre bliver historien.«

Dermed er én af forestillingens pointer ifølge Tue Biering også, at selve italesættelsen er med til at gøre folk handicappede.

»Og det interessante ved Sigrud er, at når vi lader som ingenting, glemmer man lynhurtigt, at hun er lille, og opfatter hende på samme niveau som de andre skuespillere,« siger han.

Selv ser Sigrud Husjord ikke sin størrelse som et handicap. Snarere tværtimod.

»Jeg ser det som en gave,« siger hun. »Alle har udfordringer i livet, og det her er så min. Men jeg ser det ikke som noget problem. Jeg kan klare mig selv og er ikke afhængig af nogen. Jeg har ikke selv nogen komplekser på grund af min størrelse. Men jeg møder tit andres komplekser, og det er min udfordring.«

Barn i Nordnorge

Sigrud Husjord er født i en lille norsk by på højde med Lofoten og voksede op i Trondheim i en helt alminde-

ROCKLæs anmeldelserne af de seneste rockkoncerter på www.berlingske.dk/koncerter**KULTUR**

kvindelig superhelt

Sigrid Husjord nyder sin rolle som Marilyn Monroe i Nyavenys »Guldfeber« – inklusive blondineparik og sus i skørterne. Foto: Niels Ahlmann Olesen.

lig skilsmissefamilie med fire halv- og helsøskende, der alle er af normal størrelse.

»Der er ingen, der har kunnet give en forklaring på, hvorfor jeg blev dværg,« siger hun og lyder kun en lille smule træt over endnu en gang at skulle svare på det evige spørgsmål: Hvordan er det at være så lille, at man dårligt kan kigge over bordkanten?

»Min mor har altid sagt til mig: Du er ikke anderledes, du har bare nogle større udfordringer. Så jeg har aldrig haft særlige hjælpemidler, og tingene er aldrig blevet indrettet, så jeg bedre kunne klare mig. For som min mor sagde: Du skal også på besøg hos andre, og så nytter det ikke, at du sidder og ikke kan nå koppen. Du skal lære selv at hoppe op efter den.«

Og det har Sigrid Husjord så gjort, lige siden hun var barn og sloges med sin storesøster eller gik på fjeldet ligesom alle andre norske børn. I 9. klasse valgte hun

drama som valgfag, og i 10. var hun på efterskole med teater som speciale, og efterfølgende var hun ikke i tvivl om, at skuespiller var, hvad hun ville være. I 2005 rejste hun til København for at gå på den internationale teaterskole, The Commedia School, hvor hun har taget en toårig uddannelse i bl.a. mime, melodrama, cabaret, komik og dans.

»Jeg valgte en meget fysisk uddannelse, fordi jeg tænkte, at hvis jeg kun kunne få de her roller som dværgen eller klavnen, så ville jeg gerne kunne det,« siger hun. »Men så tænkte jeg også, at hvorfor kan jeg ikke bare spille normale karakterer, selv om jeg er lille. Selv om jeg er dværg, er jeg altså også skuespiller og danser. Derfor er jeg rigtig glad for netop denne rolle, som jeg er hyret til, udelukkende fordi jeg er skuespiller. Fordi jeg kan faget. Det kan jeg faktisk,« siger hun og slår en stor latter op.

Det betyder dog ikke, at

Sigrid Husjord siger nej til de roller, hvor hun skal spille dværg.

»Men hvis jeg kan mærke, at jeg bliver hyret netop fordi jeg er dværg, så er det vigtigt for mig at vise, at jeg er en dværg, der kan noget. Ikke bare en dværg,« siger hun. »Selvfølgelig får jeg nogle ekstra jobs, fordi jeg har kort vækst. Hvis de er ude efter en lille, så er det mig. Men på den anden side, så er det jo sjældent, man kigger efter en lille, og derfor skal jeg vise, at jeg er rigtig god til at gøre det, jeg gerne vil. Nemlig at blive hyret til helt almindelige roller, fordi jeg er god. At man hyrer mig og siger, at nu er Nora altså lille, for vi vil gerne have Sigrid til at spille den rolle.«

Spændende opgaver

Siden hun blev færdig med sin teateruddannelse i 2007, har Sigrid Husjord haft adskillige spændende opgaver, bl.a. som narren i Gladsaxe Teaters »Hamlet«, i Mute

FAKTA

DOKU-TEATER

■ Instruktørparret Tue Biering og Jeppe Kristensen har stået bag en række forestillinger, hvor virkeligheden er rykket ind på de skrå brædder:

■ **2005:** »Come on Bangladesh, just do it!« på Det Kongelige Teater, hvor Elverhøj blev outsourcet til Bangladesh.

■ **2007:** »Udfordring 07«, en valgkamp for handicappede til folketingsvalget 2007.

■ **2008:** »Pretty Woman A/S« hvor gadeprostituerede blev købt til at spille Vivian Ward fra filmen Pretty Woman.

■ **2009:** »Dollars FO«, hvor færinge udspillede øernes underliggende konflikter gennem soapen Dollars.

■ **2010:** »Friends«, 13 afsnit af sit comen Friends med seks asylansøgere i rollerne.

Suzanne Vega sang med sin lyse, vibrato-frie stemme i et lydhørt Store Vega. Foto: Martin Sylvest Andersen

Suzanne i Vega

KONCERT ★★★★★ Suzanne Vega sang og spillede sig igennem karrierens højdepunkter i Store Vega.

Af Jeppe Krogsgaard Christensen

Lys hud, fint hår, et lidt forkølet ansigtsudtryk.

Suzanne Vega ligner sig selv, da hun mandag aften træder ind foran det siddende publikum i Store Vega, der lig hende er ovre den grønne ungdom.

Lidt grå i toppen, lidt rundere om livet, men med klare minder om dengang, den nu 51-årige newyorker brød ind i mainstreamen med sine på én gang svale og inderlige sange, som samtidig overbeviste pladeselskaberne om, at der var økonomi i stilfærdig singer/songwriting.

I 1980ernes anden halvdel banede Suzanne Vega simpelthen vejen for kvindelige kunstnere som Tracy Chapman, Edie Brickell og Sinead O'Connor, og det er da også sangene fra hendes tidlige udspil, som gør sig bedst i Store Vega.

Her åbner hun med »Marlene On The Wall«, som i lighed med de øvrige 19 numre gives i nedbarberede versioner, hvor Suzanne Vegas western-guitar kun danner paroløb med Gerry Leonards seks elektriske strenge.

Et setup som blandt andet klæder »In Liverpool«, »The Man Who Played God« og »Blood Makes Noise«, som er indspillet i større arrangementer, men uden tvivl er skrevet på en enkelt guitar.

De er således født til at blive spillet i enkle udgaver,

og det er som om, det også er gået op for Suzanne Vega, der i disse år er ved at genindspille en lang række sange fra bagkataloget i asketiske og overvejende akustiske versioner.

Poesi – og vold

Den slags kræver bæredygtige melodier, og at Suzanne Vega har dem i rigt mål, det viser aftenen på Enghavevej, hvor den vidunderligt slentrende »Tom's Diner« får salen til at klappe i takt – og Suzanne Vega til at gøre det samme.

Men aftenen kulminerer, naturligvis, fristes man til at sige, da »Luka« vokser ud af western-guitaren og lader sin lyriske, smukt svungne melodi åbenbare.

Det klinger så såre romantisk, men versene, som Suzanne Vega leverer med sin lyse, vibrato-frie stemme, handler om frygt, fornægtelse og hustruvold.

Et stærkt sammenstød mellem gru og skønhed, som gør 1987-hittet til stor blivende kunst, og det er da også den sang, som står stærkest i Store Vega, hvor en lidt ulden lydproduktion desværre trækker en smule fra oplevelsen af kvinden med den forkølede mine og de slidstærke sange.

jech@berlingske.dk

SUZANNE VEGA I STORE VEGA, MANDAG.

tmp@berlingske.dk